

СТ А Н О В И Щ Е

От: **доц. д-р Пламен Петков Йорданов**

СА „Д. А. Ценов“ – Свищов,

научна специалност 05.02.05 „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (Социално осигуряване)“

Относно: дисертационен труд за присъждане на научна степен **„доктор на науките“** по професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Икономика и организация на труда“ в УНСС.

Автор на дисертационния труд: **Евгени Георгиев Евгениев**
доцент, доктор
УНСС

Тема на дисертационния труд: **Организация на трудовата дейност (състояние, проблеми, перспективи)**

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 866/05.04.2019 г. на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертационният труд е представен за обсъждане в катедра „Човешки ресурси и социална защита“ към Общикономически факултет на УНСС съгласно чл. 39 от ППЗРАСРБ. Разкриването на процедурата по защита на дисертационния труд е извършено на основание Решение на Катедрения съвет на катедра „Човешки ресурси и социална защита“ (Протокол № 4/22.03.2019 г.) и Решение на Факултетния съвет на Общикономически факултет (Протокол № 3/02.04.2019 г.).

Професионалното развитие на дисертанта е тясно свързано с теоретико-методологическите и приложни аспекти на организацията на труда и трудовата дейност. През 1982 г. завършва висше образование с ОКС „Магистър“ по специалността „Икономика и организация на труда“ в УНСС, през 1989 г., след успешно защитен дисертационен труд, придобива научната степен „Кандидат на науките“ (ОНС „Доктор“), а от 2009 г. заема академичната длъжност „Доцент“ в УНСС. Заемал е експертни и ръководни длъжности в Министерство на металургията (Експерт по организация на труда през периода 1982 – 1984 г.), Министерство на енергийно-суровинните ресурси (Експерт по организация на труда през периода 1984 – 1986 г.), Комитет по труда и социалното дело (Специалист по анализ и управление на човешките ресурси през периода 1986 – 1987 г.), Министерство на икономиката и планирането (Експерт по управление на човешките ресурси през периода 1987 – 1989 г.), Министерство на труда и социалната политика (Началник управление „Организация и ефективност на труда“ през периода 1989 – 1992 г.), „ОББ“ АД (Главен експерт по управление на човешките ресурси през периода 1992 – 1994 г.) и „Булгартабак Холдинг“ АД (Член на УС, Ръководител на направление икономическа политика и финанси през периода 1994 – 1997 г.). От 2001 г. и към момента е Председател на УС на „Персонал Холдинг“ АД и „Никотиана БТ Холдинг“ АД.

Доц. д-р Евгени Евгениев активно участва като експерт, консултант и ръководител в множество проекти. Интересите му са насочени към анализ и проектиране на системи за управление на човешки ресурси, анализ и проектиране на административни системи, анализ, проектиране и внедряване на системи за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд, класификация на професиите и длъжностите и обучение и квалификация на персонала. Автор е на девет издадени книги и монографии.

2. Кратка характеристика на представения дисертационен труд

Представеният дисертационен труд е в общ обем 236 страници и е структуриран в увод (стр. 7-11), шест глави (стр. 12 – 181), заключение (стр. 182 – 183), приложения (стр. 184 – 230) и списък на ползвана литература (стр. 231-236), включващ 76 източника, в т.ч. 62 на български и 14 на чужди езици. В подкрепа на изложението са разработени 26 таблици и 14 фигури.

Проблемите на организацията на трудовата дейност се отличават с изключителната си значимост за постигане на желано социално-

икономическо развитие и просперитет, от което произтича и актуалността на дисертационния труд, особено в среда на променени и променящи се условия на труд и живот.

Обект на изследване е организацията на трудовата дейност в България на съвременния етап от социално-икономическо развитие на страната, а предмет – същностните елементи на трудовата дейност и нейната организация и съгласуването им с цялостната организационна дейност на предприятието, както и предизвикателствата за тяхното развитие. Отстоява се тезата, че част от научната база и от инструментариума на организацията на трудовата дейност у нас не отговарят напълно на съвременните пазарни условия, което налага вземането на съответни мерки за нейното усъвършенстване и използване. Целта на изследването е да установи състоянието и проблемите на организацията на трудовата дейност на съвременния етап на социално-икономическо развитие на страната и на тази основа да посочи възможностите за нейното подобряване, във връзка с което са поставени и шест конкретни основни задачи.

Така представените обект, предмет, теза и цел на дисертационния труд, конкретизирани в поставените основни задачи, са коректно формулирани, съответстват на актуалността на изследването, определящи са по отношение структурирането на изложението и свидетелстват за задълбочени теоретически и приложни познания в областта на дискутираната проблематика.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

По същество представеният дисертационен труд представя и надгражда вижданията на автора по значими проблеми на организацията на трудовата дейност през призмата на променените и променящи се условия в контекста на динамиката на социално-икономическото развитие на страната ни. Първа глава насочва вниманието към съдържателните характеристики на труда и на съвременната трудова дейност. Във втора глава са коментирани същността, значението, принципите и елементите на организацията на трудовата дейност, представени в контекста на взаимната връзка и обусловеност с трудовия процес и организационно-икономическите и правни характеристики на предприятието. В трета, четвърта и пета глава вниманието е насочено, съответно, към организацията на трудовия процес във връзка с организационното изграждане на предприятието, към условията на труд и ролята им за постигане на ефективна организация на трудовата дейност и към

социалното партньорство и значението му за усъвършенстване организацията на трудовата дейност в предприятието. В шеста глава авторът споделя вижданията си относно предизвикателствата и перспективите пред развитието и организацията на трудовата дейност през призмата на основните демографски и макроикономически тенденции.

Възприетите ограничителни условия на изследването са формулирани коректно, в хода на изследователската работа е използвана подходяща методология и, като цяло, е постигнато изпълнение на поставените цел и конкретни задачи, както следва:

Задача № 1 (*Да се анализират някои основни постановки от нашето теоретично наследство в областта на трудовата дейност и нейната организация и се потърсят възможности за тяхното надграждане в отделни части*) – в глава първа и глава трета;

Задача № 2 (*Да се определят основните промени и характерни черти на съвременната трудова дейност и подхода за адаптиране на предприятията към тях*) - в глава първа и глава втора;

Задача № 3 (*Да се анализира и определи същността, съдържанието, обекта и елементите на организацията на трудовата дейност и нейното място и връзки с цялостната организаторска дейност на предприятието*) – в глава втора и глава трета;

Задача № 4 (*Да се определи специфичната роля на условията на труд, като част и фактор за ефективна организация на трудовата дейност*) – в глава четвърта;

Задача № 5 (*Да се определи ролята на социалното партньорство и договаряне, като средство за усъвършенстване на организацията на трудовата дейност в предприятията*) – в глава пета;

Задача № 6 (*Да се изведат и определят основните предизвикателства, възможности и перспективи за развитие на трудовата дейност и нейната организация*) – в глава шеста .

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Част от обобщенията и систематизациите, отразяващи вижданията на автора по дискутираната проблематика, в т.ч. и интерпретиращи класически постановки през призмата на променените и променящи се условия, имат характер на приноси с научен и научноприложен характер, посочени в Справка за приносите в дисертационния труд в приложения Автореферат. Заслужава да бъдат отбелязани разсъжденията, анализите и коментарите, посветени на:

- разграничаването на понятията труд и трудова дейност;
- извеждането на съдържателните характеристики на съвременната трудова дейност и на елементите на нейната организация, възприемана двояко - като специализирана дейност по организация на трудовия процес и като дейност по съгласуване на организационните решения в рамките на цялостната организация на предприятието;
- очертаването на проблемите, предизвикателствата и насоките за развитие на организацията на трудовата дейност, в т.ч. чрез подобряване на условията на труд и разгръщане потенциала на социалното партньорство.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Публикациите на автора, представени във връзка с участие в процедурата за придобиване на научната степен „доктор на науките“, удовлетворяват приложимите формални изисквания на нормативната уредба. Те са свързани с темата на дисертационния труд и, в една или друга степен, отразяват хода и резултатите от изследователската работа и еволюцията във вижданията на автора по дискутираната проблематика.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е в общ обем 73 страници и коректно отразява както изложението в дисертационния труд, така и постигнатите изследователски резултати.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Всеки един от нас, било то като обикновен читател или като изследовател, пристъпва към оценяване на постигнатите от друг резултати с определени очаквания и от позициите на собствените си виждания и познания в областта на съответната проблематика. Като отчитам значимостта на постигнатите резултати и същевременно приемам изразените в дисертационния труд позиции, изцяло в духа на научната добронамереност си позволявам да изразя становище, че на места авторът по-скоро разкрива проблеми и предизвикателства пред организацията на трудовата дейност, очертава насоки за нейното развитие и аргументира необходимостта от предприемане на определени действия, но се въздържа от тяхното детайлно разработване, вероятно маркирайки предметната област на бъдещата си изследователска работа. Анализът и коментарите на статистическа информация са съсредоточени в шеста глава на изследването. Отчитам обстоятелството, че, съобразно въведените

ограничения, извън фокуса на дисертационното изследване остават проблемите на организацията на трудовата дейност в отделни предприятия, но оставам с впечатлението, че авторът ни спестява вижданията си относно методологическите проблеми на диагностиката и оценката на състоянието и ефективността на организацията на труда и трудовата дейност, както общо, така и по отделни нейни елементи. Отчетено е двоякото проявление на организацията на трудовата дейност (като специализирана дейност по организация на трудовия процес и като дейност по съгласуване на организационните решения в рамките на цялостната организация на предприятието), но не са коментирани връзките и взаимозависимостите между организацията на трудовата дейност и дейностите по управление на човешките ресурси, най-малкото в контекста на въздействието върху жизнения стандарт на населението.

Наблюдават се и някои слабости от чисто техническо естество:

- коментираната статистическа информация се отнася за периоди с различна продължителност, но само до 2015 г.;

- част от изводите в глава пета се основават на проведено социологическо проучване, в което са обхванати едва 14 предприятия;

- механичният прираст на населението автоматично е обвързан единствено с броя на емигриралите в чужбина лица (стр. 160);

- остава неясно на базата на каква информация са изчислени представените в таблица 25 стойности, показващи дела на работната заплата в Брутната добавена стойност (0,8%, при 555 млн. лв. работна заплата и 3711 млн. лв. Брутна добавена стойност за икономическата дейност Селско, горско и рибно стопанство, например).

8. Заключение

Представеният дисертационен труд представлява задълбочено, логично построено, коректно проведено и завършено научно изследване, съдържащо необходимите реквизити и удовлетворяващо приложимите изисквания на нормативната уредба. Поставената изследователска теза е аргументирана, целта и задачите са постигнати. Това ми дава основание да изразя положително становище и да предложа на почитаемото Научно жури **да присъди** на доц. д-р Евгени Евгениев научната степен доктор на науките по професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Икономика и организация на труда“.

Свищов, 10.05.2019 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Пл. Йорданов)

THE S T U T E S

From: Assoc. Prof. Plamen Petkov Yordanov, PhD

SA "D. A. Tsenov "- Svishtov,
scientific specialty 05.02.05 "Finance, Money, Credit and Insurance (Social Security)"

Concerning: dissertation work for awarding a degree "Doctor of Sciences" in the professional field 3.8 Economics, scientific specialty "Economics and Labor Organization" at UNWE.

Author of the dissertation: Evgeni Georgiev Evgeniev Ph.D Assoc. Prof. UNWE

Dissertation Thesis: Organization of Labor Activity (state, problems, perspectives)

Reason for submission of the opinion: participation in the scientific jury for the protection of the thesis according to Order No. 866 / 05.04.2019 of the Rector of UNWE.

1. Information for the dissertant

The dissertation work is presented for discussion at the Department of Human Resources and Social Protection at the Faculty of Economics, University of National and World Economy under Art. 39 of the PPPARRPB. The disclosure of the procedure for the defense of the dissertation was carried out on the basis of a Decision of the Chair of the Human Resources and Social Protection Department (Protocol No. 4 / 22.03.2019) and Decision of the Faculty Council of the Faculty of Economics (Protocol No. 3 / 02.04 .2019).

The professional development of the dissertant is closely related to the theoretical-methodological and applied aspects of the organization of work and work activity. In 1982 she graduated from the Master's degree in Economics and Labor Organization at the University of National and World Economy in 1989, after successfully defended dissertation, she got the scientific degree "Candidate of Sciences" ("Doctor"), and from 2009 he holds the academic position "Associate Professor" at the University of National and World Economy. He has held expert and managerial positions at the Ministry of Metallurgy (Labor Organization Expert 1982-1984), Ministry of Energy Resources (Labor Organization Expert 1984-1986), Labor and Employment Committee Social Work (Human Resource Analyst and Management Specialist 1986 - 1987), Ministry of Economy and Planning (Human Resource Management Expert from 1987 to 1989) The Ministry of Labor and Social Policy (Head of the Organization and Labor Efficiency Department for the period 1989 - 1992), UBB AD (Chief Expert in Human Resources Management during the period 1992 - 1994) and Bulgartabac Holding JSC (Member of the Management Board, Head of Economic Policy and Finance in the period 1994-1997). Since 2001 he has been Chairman of the Managing Board of Personnel Holding AD and Nikotina BT Holding AD.

Assoc. Prof. Evgeni Evgeniev has actively participated as an expert, consultant and manager in numerous projects. His interests are focused on analysis and design of systems for human resources management, analysis and design of administrative systems, analysis, design and implementation of systems for ensuring healthy and safe working conditions, classification of professions and positions and training and qualification of staff. He is the author of nine books and monographs.

2. Summary of the presented dissertation work

The presented dissertation is in a total volume of 236 pages and is structured in introduction (pages 7-11), six chapters (pages 12-181), a conclusion (pages

182-183), appendices (pages 184-230) and a list of used literature (pages 231-236), including 76 sources, incl. 62 in Bulgarian and 14 in foreign languages. In support of the exhibition, 26 tables and 14 figures were developed.

The problems of the organization of labor activity are distinguished by their exceptional importance for achievement of desirable socio-economic development and prosperity, which results in the actuality of the dissertation, especially in the environment of changed and changing working and living conditions.

The object of the study is the organization of the work activity in Bulgaria of the contemporary stage of the socio-economic development of the country and the subject - the essential elements of the work activity and its organization and their coordination with the overall organizational activity of the enterprise as well as the challenges for their development. It is argued that part of the scientific basis and the tools of the organization of labor activity in our country do not fully correspond to the contemporary market conditions, which necessitates the adoption of appropriate measures for its improvement and use. The purpose of the survey is to identify the state and problems of the work organization of the modern stage of socio-economic development of the country and on this basis to indicate the possibilities for its improvement, in connection with which are set six specific basic tasks.

The presented object, subject, thesis and purpose of the dissertation work, specified in the main tasks set forth, are correctly formulated, correspond to the actuality of the study, they determine the structuring of the exhibition and testify to in-depth theoretical and applied knowledge in the field of the discussed problems.

3. Evaluation of the scientific and applied results obtained

In essence, the dissertation thesis presents and builds the author's views on significant problems of the organization of labor activity through the prism of the changed and changing conditions in the context of the dynamics of the

socio-economic development of our country. The first chapter focuses on the content characteristics of the work and the contemporary work activity. In the second chapter, the essence, importance, principles and elements of the organization of the work activity are presented in the context of the interrelation and conditioning with the labor process and the organizational, economic and legal characteristics of the enterprise. In the third, fourth and fifth chapter the attention is focused on the organization of the work process in relation to the organization of the enterprise, to the working conditions and their role in achieving an effective organization of the work activity and to the social partnership and its importance for improvement the organization of work in the enterprise. In the sixth chapter the author shares his views on the challenges and prospects for the development and organization of labor activity through the prism of the main demographic and macroeconomic trends.

The accepted restrictive conditions of the study are formulated correctly, an appropriate methodology has been used in the course of the research and, in general, the objectives and specific tasks have been achieved, as follows:

Task 1 (Analyze some of the key concepts of our theoretical heritage in the field of work and its organization and look for opportunities for their upgrading in separate parts) - in Chapter One and Chapter Three;

Task 2 (Determine the main changes and features of modern labor activity and the approach to adapting enterprises to them) - in Chapter One and Chapter Two;

Task 3 (Analyze and define the essence, content, object and elements of the organization of the work activity and its place and links with the overall organizational activity of the enterprise) - in Chapter Two and Chapter Three;

Task 4 (Specify the specific role of working conditions as a part and factor for an effective organization of work) - in chapter four;

Task 5 (Define the role of social partnership and bargaining as a means of improving the organization of work in enterprises) - in chapter five;

Task 6 (Identify and Define the Main Challenges, Opportunities and Prospects for Developing Labor and its Organization) - Chapter Six.

4. Evaluation of scientific and applied scientific contributions

Part of the summaries and systematisations, reflecting the author's views on the issues discussed, incl. and interpretations of classical constructions through the prism of changed and changing conditions, have the character of scientifically and scientifically applied contributions, mentioned in the Report on the Contributions in the PhD Thesis in the attached Autoreferat. It is worth mentioning the reflections, analyzes and comments devoted to:

- the distinction between terms of work and labor;
- the deduction of the content characteristics of the contemporary work activity and the elements of its organization, perceived in duplicate - as a specialized activity in the organization of the labor process and as an activity for coordinating the organizational decisions within the overall organization of the enterprise;
- to outline the problems, challenges and guidelines for the development of the work organization, incl. by improving working conditions and deploying the potential of the social partnership.

5. Assessment of the dissertation publications

The author's publications presented in connection with the participation in the procedure for obtaining the scientific degree "Doctor of Sciences" meet the applicable formal requirements of the normative regulation. They are related to the topic of dissertation work and, to some extent, reflect the course and the results of the research work and the evolution in the author's views on the discussed issues.

6. Autorefer rating

The author's abstract is in a total volume of 73 pages and correctly reflects both the presentation in the dissertation thesis and the research results achieved.

7. Critical remarks, recommendations and questions

Each of us, whether as a regular reader or as a researcher, proceeds to evaluate the results achieved by other results with certain expectations and from the standpoint of their own views and knowledge in the field of relevant issues. Taking into account the significance of the results achieved and at the same time accepting the positions expressed in the dissertation, in the spirit of scientific goodwill, I allow myself to express my opinion that in some places the author reveals rather problems and challenges to the organization of labor activity, outlines directions for its development argues the need to undertake certain actions, but refrains from elaborating them, perhaps marking the subject of their future research work. The analysis and comments of statistical information are concentrated in the sixth chapter of the survey. I note the fact that, according to the introduced restrictions, the problems of the organization of the work activity in individual enterprises remain outside the focus of the dissertation, but I have the impression that the author saves his / her views on the methodological problems of diagnosis and assessment of the state and efficiency of the organization labor and labor, both in general and in its own elements. It is considered the dual manifestation of the organization of the work activity (as a specialized activity in the organization of the labor process and as an activity for coordination of the organizational decisions within the overall organization of the enterprise), but there are no comments on the relations and the interdependencies between the organization of the work activity and the activities management of human resources, at least in the context of the impact on the living standard of the population.

There are also some weaknesses of a purely technical nature:

- the commented statistical information refers to periods of varying duration, but only until 2015;
- some of the conclusions in Chapter Five are based on a sociological survey, which covers only 14 enterprises;
- mechanical population growth is automatically linked to the number of persons emigrating abroad (page 160);
- it remains unclear on the basis of what information the values presented in Table 25, showing the share of wages in Gross Value Added (0.8%, BGN 555 million salary and BGN 3711 million), were calculated. Gross value added for the economic Agriculture, forestry and fisheries, for example).

8. Conclusion

The presented dissertation is a thorough, logically, correctly conducted and completed research containing the necessary requisites and satisfying applicable legal requirements. The thesis put forward is justified, the aim and the tasks are achieved. It allows me to express an opinion and offer the respected scientific jury award of Assoc. Prof. Evgeni Evgeniev degree Doctor of Science in professional field 3.8 Economics, scientific specialty "Economics and Labor Organization".

Svishtov, 10.05.2019

Opinion:

(Assoc. Prof. Pl. Yordanov)